

dalje gospodarili, ne bomo končnemu zadovoljenju in kridi ušli, ki je navadno konec liberalnega gospodarstva! Vsaj znamo, da tej osodi ne uide nobena hiša, kder se delajo neprenehoma drage in pogosto celo nepraktične preneredbe, in kder se za vsako delo naprosi in nastavi preveč in predobro plačanih delavcev; naposled gospodarja vjejo, cela hiša pride na nič! Uboga Štajerska!

Gospodarske stvari.

Celjska razstava.

Kakor je „Slov. Gosp.“ že naznanil, se je celjska razstava dobro obnesla. Pred 15 leti, leta 1863. se je zadnja enaka razstava v Celju obhajala, toda letošnja je bila imenitnejša. Za razstavo živine je bil odločen velik drevored, ki sicer služi vojakom za vojaške vaje. Začnimo s razstavljenimi konji. Bilo jih je 5. okt. vseh skupaj okoli 70, 13 se jih je premijiralo: v premije za konje je bilo razdeljenih 280 gld. v srebru. V nedeljo (!) 6. okt. se je prignala na omenjeni drevored živina, svinje in kuretnina, premij je prejelo 19 glav goveje živine v znesku 200 gld. v srebru, 11 svinj z 15 cekini, šestero kuretnine z 10 srebrnimi gld., zraven se je razdelilo 6 premij čebelorejcem, vsem skupaj 14 gld. v srebru. 7. oktobra so se razdelile premije razstavljalcem poljedelskih pridelkov. Bilo je pripravljenih 15 daril, 6 svetinj pa 21 gld. Razstavljalcem sadu, grozdja in vrtnih pridelkov se je odločilo in razdelilo 35 gld. v srebru, nekaj svetinj in pohvalnih pisem, razstavljalcem gozdnih pridelkov (celjski mestni občini pa gorunjeograškemu kn. škofijskemu oskrbništvu) so se priznale državne svetinje pa pohvalno pismo; razstavljalcem raznovrstnih poljedelskih mašin 2 svetinji pa mnogo pohvalnih pisem. Raznovrstni obrtniki so prejeli za različne obrtnijske pridelke mnogo svetinj — n. pr. tovarna za predenje v št. Pavlu pri Priboldi in celjska mestna dekliska šola za krasne obrtnijske in domače gospodinske pridelke. — Ropas na Vranskem za pijano itd. Ne smem zamolčati velikanskega soda, ki ga je napravil tukajšnji sodar Palos, kterege pa ni bilo moč v razstavino dvorišče spraviti. Sod meri 30 četertinjakov (300 avstr. veder), samo železna kovina je težka 11 centov; celi sod pa blizo 80 centov, stane pa 660 gld. ter se pošlje v Pečuh na Ogorskem. Ljudstva je prve dni, posebno v nedeljo prihajalo v velikem številu razstavljenih reči ogledovat — v nedeljo se je štel 5000 obiskovalcev. Tudi odlični možje so bili v razstavi, kakor mil. knezoškof Lavantinski, cesarski namestnik graški, baron Waschington, nekov sekcijski svetovalec iz Dunaja kakor namestnik povabljenega ministra Chlumeckija. Vse je bilo okusno uravnano, vse se je po sreči vršilo. Le ena reč je mnogoterim obiskovalcem razstave težko djala

pri sreč: ta okoliščina namreč, da se je človek nehoté moral vprašati: kje pa smo? Na nemški ali slovenski zemlji? Po mestu je vihralo več nemških zastav, slovenski si videl le 2. Govorniki: Berks, sekcijski svetovalec in celjski župan so razstavo otvorili s nemško besedo, plakati po mestnih voglih so bili (izvzemši starejše plakate, v katerih se je razstava naznanjala) vsi nemški; na velikem dvoru so se številke premijirane živine klicale vse v nemščini, napis na razstavinem poslopju (nekdanja Lasnikova tovarna za usnje) je bil na obeh straneh samo v nemščini, ogromna večina razstavljenih poljedelskih, obrtnijskih in drugih pridelkov je imela edino le nemške napise. Le par razstavljalcev, kakor g. Lipold iz Mozirja, Kovač iz Lapobe in morda še eden ali 2 druga sta razpostavljenim rečem dala slovenski napis. Tužno mi je bilo pri sreč, ko sem ogledoval lepo grozdje in sadje Vizjakovo iz Teharjev, ki pa je imelo le nemške napise! Kaj so si mislili pač ptujci, ki so prihajali te dni v Celje? „Celje, njegova okolica, in menda celi spodnji Štajar, je zrel za veliko nemško žrelo“? To me je žalilo, ker sem Slovenec in na zemlji slovenski, druga okoliščina pa, namreč da so se biki, krave in teleta, svinje in kuretnina razstavili na dan Gospodov, v nedeljo, to pa me je žalilo, ker sem katoliški kristijan.

Eden izmed slovenskih ogledalcev.

Kako se morejo slabi travniki vzboljšati.

M. Imel sem, tako pripoveduje velik posestnik z Spodnjega Avstrijskega v gospodarskem časniku „Praktische Landwirth“, kos travnika sred drugih travnikov, komaj pol orala velik. Travnik je bil skoz in skoz močvirnat, dajal le prav srednje košnje tako, da se je na njem v boljšem letu le kakih 13—14 centov sena in otave nakosilo. Mrva je bila skoz in skoz kisla, večidel iz slabih travnih sort in za kravjo krmo neporabna. Travnik sem dal vzboljšati in sicer na takovle način. Preteklo spomlad se je navozilo nanj 60 vozov leto starega komposta ali mešanega gnoja, voz blizo 18 kubičnih čevljev imajoč. Kompost se je ravnomerno po celem travniku raztrosil tako, da je bil cel travnik za prst debelo z kompostom pokrit. Brž ko se je spomladi drn na travniku tajati začela, se je z ostro brano na vse strani močno povlačila, da se je iz natrošenega komposta, drni in travnih korenin rekel bi nekakošno močnikasto blato napravilo. V to blato se je posejala smes travnih semen, kakoršne imajo semenski kupci v svojih prodajavnicah za take travnike večidel že priredjene. Izbrala se je semenska smes za suhe travnike, ker se je voda pod površino stoječa po odprtih jarkih odcedila, da se je travnik v suhega spremenil, kakoršnega dobre krmine trave zahtevajo. Na to se je travnik še jedenkrat povlačil toda bolj rahlo in potem svoji osodi prepustil. Smesi travnih semen so se še primešali 4 funti

deteljnega semena in $\frac{1}{8}$ mernika grahorice, kar je lep uspeh celega vzboljševanja na vse strani močno pospeševalo. Že sred meseca majnika pokazala se je očitna razlika med vzboljšanim novim travnikom in med starimi pomejnimi travniki, ki so bili le redko z nekakošno ščetinasto krhko travo obraščeni in z mahom prek in prek zariti. Novi travnik pa je bil poln krepke, sočnate trave, sočne zažrnele zelene barve. Posebno lepo in močno pa je poganjala detelja in grahorica.

Ko je prišel čas kositve, je bil nov travnik z travo nad čevljev visoko preraščen in tako gost, da so kosci težko travo le težavno z kosami premagovali. Sena se je pridelalo 15 centov, otave pa okoli 12 centov, skup tedaj 27 centov mrve. Tako je dal travnik že prvo leto po vzboljšanju dvakrat več mrve ko poprej in bila je tudi dvakrat boljša od prej na njem pridelane. Detelja in grahorica ste prvakovale med travo. In vendar je pridelek prvega leta, kakor skušnja uči, vsakokrat manjši od pridelkov sledečih let, kar je tudi celo jasno in umevno, ker mlajše in tudi še slabe trave v prvem letu še niso dospele do polne svoje godnosti. Ako se stroški vzboljševanja primerijo z pridelkom, tako se pokaže tale račun: Stroški: a) seme 9 gold., b) kompost 18 gold., c) voznja 6 gold., d) delavci 2 gold., tedaj vkup 35 gold. Dohodki: a) Veči pridelek 13 centov sena in otave à 1 gld. 50 kr. = 19 gld. 50 kr. b) večja vrednost pridelane krme 13 gld. tedaj skup 32 gld. Tako so stroški vzboljševanja že v prvem letu skoraj poravnani. Drugo leto se je na istem travniku že pridelalo 42 centov sena in 20 centov otave tedaj na pol oralu 62 centov na celem oralu pa 124 centov, kolikor ga najboljši travniki ne vržejo. Posebno kaže tako travnike vzboljševati tam, kder se senokoše ne dajo po zamakanju vzboljšati. Kompost pa je k takemu vzboljšanju neobhodno potrebna reč.

Sejmovi. 19. okt. Maribor; 20. okt. Oplotnica; 21. okt. Apače, Celje, Sevnica, Videm.

Dopisi.

Iz Sarajeva. Ker celi čas, kar sem tukaj „Slov. Gosp.“ ne samo jaz, ampak večji del slovenskih vojakov čita in ker vidim, da je malo dopisov iz Bosne, hočem danes nekaj o svečanosti rojstvenega dneva našega presvitlega cesarja Franca Jožefa omeniti. Dan 4. okt. so nekteri že težko pričakovali, posebno pa tisti, katerim je naznanjeno bilo, da bodo ta dan z svetinjami odlikovani. K svečanosti je morala VI. divizija na veliki ulici zjutraj ob $\frac{3}{4}$ 9 razpostavljena biti in sicer po vrsti od desne strani: 7. in 52. peš. polk., 31. lovski bataljon, 47. polk., 27. lovski bataljon, godba 52. polka, potem deli drugih oddelkov. Ob 9. uri se prikaže naš vojskovodja general Filipovič in ogle-

duje vojake od desne na levo stran. Godba 52. polka začne cesarsko himno gosti, katerim se bobnarji in trobači vseh oddelkov pridružijo. Po ogledatvi se poda višji poveljnik z vsemi oficirji v katoliško cerkvo k božjemu opravi in ostane do $\frac{1}{4}$ 11 ure; po dokončanem opravi in zahvalnej pesmi gredo vsi v greško cerkev, kjer ostanejo pol ure. Po svečanosti še enkrat ogleda celo vrsto vojakov in ko pride na desno krilo našega 47. polka, obstane, se zahvali poveljniku zavoljo lepega držanja in snažnosti vojakov in izgovori besede: „47. rezervni peš. polk se pokazuje najlepše“ in odide domov v konak t. j. v grad, kder je prej sultanov namestnik stanoval. Potem nas pelja g. Fml. Szapary iz mesta na prosto ob cesti na Visoko, kder se k delitvi svetinj odločeni iz vrst pokličejo in se jim še enkrat pomen svetinj razloži. Kakor se vidi iz dopisa v 41. šte. „Slov. Gosp.“ so presvitli cesar naš 47. polk z tem odlikovali, da so več vojakov z srebrnimi svetinjami prvega in drugega razreda za njihova hrabra dela pri bojih: pri Maglaju (5. avg.), pri Žepcah (7. avg.) in pri Sarajevu (19. avg.) slavno obdelili in sicer 8 z veliko srebrno in 29 malo srebrno svetinjo. Odlikovani so skoro sami Slovenci namreč: od 37 je 28 Slovencev. Dnes 5. okt. ob pol 12. uri so naši vojaki Hadži-Lojo pripeljali v Sarajevo in ga blizu konaka zaprli. Zavoljo rane na desni nogi bode nekaj časa tukaj ostal in ga bodo potem v Beč odpeljali, kder ga že gotovo nove vislice čakajo. Zvečer ob $\frac{1}{2}$ 6 uri so ga v drugo hišo prenesli in sem imel priliko to turško suho „figuro“ videti. M. M. *)

Iz Gorenj pri sv. Martinu na Paki. († Pridnega mladenčca pokopali) smo 30. sept. namreč: Jožefa Kolenca, po domače Matevževega Joža, še le 28 let starega. Bil je neizrečeno bistre glave, čednega, tihega in mirnega obnašanja; nikdar ni koga kaj razžalil ali komu kako žal besedo rekel. Kletve, klafanja ali grdega nespodobnega govorjenja, kar je splošna navada dandanašnjih mladenčev, tega pri rajnem Jožefu ni bilo. Kedar je slišal grdo in surovo obnašanje drugih mladenčev, je večkrat rekel: pač ne vedó, kaj je grdo. Kakor je lepo živel krščansko, tako je tudi umrl, spreviden z sv. zakramenti. Bil je l. 1870 k vojakom vzet in sicer h kanonirjem; služil je cesarja 3 leta v Dalmaciji in govoril je dalmatinsko-hrvatski jezik, kakor bi bil ondi rojen. Zmožen pisave nemške in slovenske je rad prebiral in čital nemške in slovenske knjige in časopise; najbolj priljubljen pa mu je bil „Slov. Gospodar“; večkrat je rekel: med vsemi časopisi mi „Slov. Gosp.“ najbolj dopade. Ko so 27. sept. popoldne zvonovi njegovo smrt oznanili, so se debele solze ljudem iz oči udirale; slišal sem od

*) Prirčna hvala in pozdrav slovenskim junakom v Sarajevu! Prosimo za dopise! Ljudje se neznano zanimajo za rojake boreče se za svobodo kristijanov, za povečanje in čast Avstrije. Urednik.